

O'ZBEKISTONDA IQTISODIYOT TARMOQLARINI
RAQAMLASHTIRISHNING TASHKILIIY MEXANIZMLARI

Ikramaliyev Shexrozbebek Shuxrat o'g'li

Andijon Shaxar shimoliy kichik daxa 17 dom 11kv Andijon davlat pedagogika institutida bo'lim
boshlig'i 902566558

Kuchkarov Xabibullo

Diplom raxbar: "Iqtisodiyot va moliya" kafedrası dotsent, i.f.n.

Annotatsiya: Ushbu tezisdá O'zbekiston iqtisodiyotini raqamlashtirish jarayonining tashkiliy mexanizmlari tadqiq etilgan. Tadqiqot davomida davlat boshqaruvi, texnologik infratuzilma, moliyaviy qo'llab-quvvatlash, kadrlar tayyorlash va huquqiy-me'yoriy baza sohasidagi besh asosiy mexanizm aniqlangan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, ushbu mexanizmlarni majmuaviy qo'llash orqali iqtisodiyot tarmoqlarini samarali raqamlashtirish mumkin. Tezisdá amaliy tavsiyalar va keyingi tadqiqot yo'nalishlari taklif etilgan.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, tashkiliy mexanizmlar, iqtisodiyot tarmoqlari, raqamli transformatsiya, O'zbekiston, texnologik infratuzilma, davlat boshqaruvi.

Annotation: This thesis examines the organizational mechanisms of digitalization of the Uzbekistan economy. Five key mechanisms have been identified in the areas of public administration, technological infrastructure, financial support, personnel training, and legal framework. The results demonstrate that effective digitalization of economic sectors can be achieved through integrated application of these mechanisms. The thesis offers practical recommendations and future research directions.

Keywords: digitalization, organizational mechanisms, economic sectors, digital transformation, Uzbekistan, technological infrastructure, public administration.

Dolzarblik. Bugungi kunda global iqtisodiyotda raqamli transformatsiya jarayonlari tez sur'atlar bilan rivojlanmoqda. O'zbekiston Respublikasida 2030-yilgacha bo'lgan davrda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish konsepsiyasi qabul qilingan bo'lib, iqtisodiyot tarmoqlarini raqamlashtirish milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, mehnat unumdorligini yaxshilash hamda yangi ish o'rinlarini yaratish uchun muhim ahamiyat kasb etadi.¹⁶ Biroq, raqamlashtirish jarayonlarini samarali amalga oshirish uchun yaxlit tashkiliy mexanizmlar tizimi mavjud emasligi muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.

Muammo. Hozirgi vaqtda O'zbekiston iqtisodiyotining turli tarmoqlarida raqamlashtirish sur'atlari bir xil emas. Moliya va davlat boshqaruvi sektorlarida yuqori darajadagi raqamlashtirish kuzatilsa-da, qishloq xo'jaligi, sanoat va kichik biznes sohalarida bu jarayon sekinroq amalga oshmoqda.¹⁷ Nazariy jihatdan raqamlashtirish zaruriyati tan olingan bo'lsa-da, amaliy jihatdan samarali tashkiliy mexanizmlarning

¹⁶ Abdullayev A.M. Raqamli iqtisodiyot: nazariya va amaliyot. – T.: "Iqtisod-moliya", 2021. – 245 b.

¹⁷ Bukht R., Heeks R. Defining, Conceptualising and Measuring the Digital Economy // Development Informatics Working Paper. – 2017. – No. 68. – P. 1-24.

etishmasligi, kadrlar tayyorligidagi kamchiliklar hamda moliyaviy resurslarning cheklanganligi kuzatilmoqda.

Maqsad. Tadqiqotning maqsadi O'zbekiston sharoitida iqtisodiyot tarmoqlarini raqamlashtirishning samarali tashkiliy mexanizmlarini aniqlash va ularni takomillashtirishga doir amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Natijalar.

Tadqiqot davomida iqtisodiyot tarmoqlarini raqamlashtirishning quyidagi asosiy tashkiliy mexanizmlari aniqlandi:

Birinchidan, davlat tomonidan strategik boshqaruv va muvofiqlashtirish mexanizmi muhim o'rin tutadi. Raqamli texnologiyalar vazirligi, Innovatsion rivojlanish vazirligi va tarmoq vazirliklarining o'zaro hamkorligi asosida yagona koordinatsiya markazi tashkil etish zarurligi aniqlandi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, markazlashgan yondashuv raqamlashtirish sur'atlarini ikki baravar oshirishi mumkin.

Ikkinchidan, texnologik infratuzilmani rivojlantirish mexanizmi alohida ahamiyatga ega. Internet tarmog'ining qamrovi va sifatini yaxshilash, bulutli texnologiyalar infrastrukturasi yaratish, kiberxavfsizlik tizimlarini joriy etish zarur. Hozirgi kunda respublikamizda internetdan foydalanish darajasi 80 foizdan oshgan bo'lsa-da, qishloq joylarda bu ko'rsatkich 60 foizni tashkil etadi.

Uchinchidan, moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlari takomillashtirilishi lozim. Xususi va davlat investitsiyalarini jalb qilish, preferensial kreditlash dasturlarini joriy etish, raqamli startaplarni qo'llab-quvvatlash zarurati mavjud. Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamlashtirish loyihalariga investitsiya hajmini yillik 30 foizga oshirish talab etiladi.

To'rtinchidan, kadrlar tayyorlash va qayta tayyorlash mexanizmi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Oliy ta'lim muassasalarida raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish, o'qituvchilar malakasini oshirish, amaliy o'quv dasturlarini joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi kunda iqtisodiyot tarmoqlarida raqamli texnologiyalar bo'yicha malakali mutaxassislar yetishmovchiligi 40 foizni tashkil etadi.

Beshinchidan, huquqiy-me'yoriy bazani takomillashtirish mexanizmi zarur.

Elektron raqamli imzo, elektron hujjat aylanishi, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, elektron tijorat sohasidagi qonunchilikni takomillashtirish va xalqaro standartlarga moslash talablanadi.

Xulosa. Xulosa qilar ekanmiz, O'zbekistonda iqtisodiyot tarmoqlarini muvaffaqiyatli raqamlashtirish uchun yuqorida keltirilgan tashkiliy mexanizmlarni majmuaviy qo'llash zarur.

Davlat boshqaruvi organlarining yagona strategiyasi, zamonaviy texnologik infratuzilma, etarli moliyaviy resurslar, malakali kadrlar va mukammal huquqiy baza raqamlashtirish jarayonining asosiy ustunlari hisoblanadi.¹⁸ Tadqiqot o'z oldiga qo'yan maqsadga erishdi va amaliy qo'llash uchun konkret tavsiyalar ishlab chiqildi.

Keyingi tadqiqotlarda alohida iqtisodiyot tarmoqlari uchun maxsus raqamlashtirish mexanizmlarini chuqurroq o'rganish maqsadga muvofiq.

¹⁸ Karimova N.Sh. Kichik biznesni raqamlashtirish: muammolar va yechimlar // Biznes-ta'lim jurnali. – 2023. – №2. – B. 78-85.

1. Abdullayev A.M. Raqamli iqtisodiyot: nazariya va amaliyot. – T.: "Iqtisod-moliya", 2021. – 245 b.
2. Bukht R., Heeks R. Defining, Conceptualising and Measuring the Digital Economy // Development Informatics Working Paper. – 2017. – No. 68. – P. 1-24.
3. IMF. Measuring the Digital Economy // IMF Staff Report. – 2018. – P. 1-47.
4. Ismoilov R.K. O'zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilishning raqamli yo'nalishlari // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar jurnali. – 2022. – №3. – B. 45-52.
5. Karimova N.Sh. Kichik biznesni raqamlashtirish: muammolar va yechimlar // Biznes-ta'lim jurnali. – 2023. – №2. – B. 78-85.
6. Mirzayev O.T., Usmanov D.A. Qishloq xo'jaligida raqamli texnologiyalarni joriy etish mexanizmlari. – T.: "Fan", 2022. – 180 b.
7. OECD Digital Economy Outlook 2020. – Paris: OECD Publishing, 2020. – 268 p.